

(המשך מעמוד 9)

בחודש אפריל 1977 היתה צריכה להתכנס, עליפי תוכי נית זו ועידתוֹנֵבָה. פתיחת תוועידה היתה אמורה להיות הצגת-ראווה מבריקה, המחשה דרמטית לסיכויי-השלום. לאחר-מכן היתה תוועידה צריכה לדחות את עצמה עד אחרי הבחירות בישראל, או לעשות עבודה שקטה בוועד דות או בדיונים סודיים, כך שהבחור הישראלי לא יוטר רד בבעיות בלתי-נעימות.

רבין לא אמר כאותה שיחה כיצד הוא מתכוון לסתום את חלזיהזמן שבין הוועידה בחודש מאי ובין הבחירות, שהיו אמורות להי ערך בסתיו. אך תענומה זו נפתרה במהרה.

כמה ימים אחרי אותה שיחה נחתו אישים בישראל מטוסי האף-15 הראשונים של חיל-האוויר. הרמטכ"ל, מושה גור, קידם את פניהם בנאום נלהב בטכס ממלכתי. באותו נאום הפליט פסוק, שהפך סיסמת השנה: **"מדינת ישראל עם האף-15 היא מדינה אחרת!"**

אמר — ולא ידע את אשר הוא אומר. הטכס התמשך, ומשתתפיו הדתיים לא יכלו להגיע — לדבריהם — הביתה מבלי להלל את השבת. שורה של תכסיסים טפלים, פרי יוזמתם חסרת-המחשבה של עסקנים קטנים שדמו לחברת-ליצינים בדראמה של סקספיר, הפכה תקרית זעירה זו למשבר ממשלתי.

יצחק רבין ניצל את המשבר כדי לסתום את חלזיהזמן בתוכניתו. השרשרת הושלמה: ביקורו אצל קארטר במארכ, פתיחתה של ועידת-זנבה באפריקה, עריכת בחירות מוקדמות במא. הניצחון היה מובטח, ועימו שיכונן הי מערך לשנים רבות נוספות.

היתה זו דוגמה של תוכנית-מיבצע מזהירה, שכל פרט מפרטיה השתבש כמיציאה. ב"ערפל הקרב" אבד הכיוון. ה"חיסוך" בין התוכנית והמעשה גרם שחוקה הכר חות לא הגיעו אל שדה-הקרב המיועד. הם נעצרו בדרך ונאלצו להתמודד בשדה אחר.

הם ספגו תבוסה מוחצת ונסו בכחלה, תוך השמעת הקריאה המחוללת ביותר במילוננו של חייד: "SAUVE QUI PEUT!" — יציל את עצמו מי שיכול.

כבר המהלך הראשון השתבש לחלוטין. ביגלל סיבות שנשארו בגדר התעלומה הגדולה ביותר של השנה הנחית גימי קארטר סטירת-לחי לרבין בעת ביקורו בווישינגטון. רבין חזר מוסה. ועידת-זנבה נדחתה בלי תאריך.

אך בזאת לא נסתים סיפור-איוב של אותו ביקור. במהלכו ניגשה לאת רבין לבנק ניר-ירוקי, גבתה כמה דולארים מחשבון שהחזיקה מישפת-רבין בחו"ל בניגוד לחוק. החשבון נתגלה, רבין נאלץ להתפטר מראשות רשי מת-המערך — מקום שהוא זכה בו קודם-לכן בקושי אחרי מאבק מר.

בזאת נסתיימה הקאריירה בת שלוש השנים של ראש-

הממשלה רבין, איש-השנה תשל"ז, הוא יצא ממעגל המועמדים לתואר איש השנה הזאת.

מדוע נכשל רבין? הטראגיקומדיה של "חשכון הדור לארים" טישטשה את הסיבות-האמיתיות.

רבין, שהיתה לו הודמנות אובייקטיבית מיוחדת-במינה לחולל מיפנה בתולדות המדינה, במערכות חוץ ופנים כאחת, החמיץ הודמנות זו לחלוטין. הצבר הראשון והאחרון (לפי שעה) מבין ראשי ממשלות ישראל היה איש אינטליגנטי, שקול ומאוזן — אך הוא לא היה די גדול כדי לתת למדינת כיוון חדש.

הוא ירש ירושה עגומה של מימסד ישן, שגווע לאימו מבחינה מוסרית, רוחנית ומעיי שית, ולא היה מסוגל לפתוח דף חדש.

אם ניתן לאתר את הגורם האחד שהביא, יותר מכל אחר, לשיבוש תוכנית-המיבצע שלו, היה זה סירובו העקשני לספק פיתרון סביר לבעיית הפלסטינית. ביגלל

סוף-סוף על סף הגשמת חלומותיו.

הדרך בת 24 השנים, שהחלה כאשר התמנה מנכ"ל משרד-הביטחון בסוף 1953, היתה רצופה עליות וירי-דות — מינוי כסגן-שר-הביטחון והתפטרותו-רמאונש עם הקמת רפ"י בידי בן-גוריון; ישיבתו האומללה באופר ויציה; עמיתו בצד כאשר הפך משה דיין שר-ביטחון וקצר תהילה עד ליום המחדל הגדול; כניסתו סוף-סוף לממשלה כאיש מס' 2 והצלחתו להדיח את יצחק רבין. עכשיו היתה היעד בטווח ידו.

הוא פסע קדימה — ונפל לתוך הבור שפרח בעצמו.

קרוב לוודאי ששום מועמד של המערך לא יכול היה עוד למנוע את האסון. הסיבות להתמוטטות מישר "תנועת העבודה" היו עמוקות מדי, רבות מדי. אך אין ספק כי הצבתו של פרס בראש הרשימה הוסיפה את הקש האחרון למיטען שעל גב הגמל.

אשר ידלין בבית-המשפט לפני שידון לחמש שנות מאסר

החודשים הארוכים שהשקיע פרס בחתירה תחת בניין ממשלת-רבין, נשאו פרי. אולם הי בניין שקרם תחתיו והתמוטט היה בניין מיפי לגת-העבודה כודה. שימעון פרס נקבר תחת ההריסות.

הצלחתו של פרס התנקמה בריעצמו. אילו עמד רבין בראש רשימת-המערך, והיה נוהל את המפלה של ה-17 במאי, היה פרס יוצא מענן-האבק של המפולת כאיש שלא-נוצח, כמנהיג שיפתח דף חדש בחיי המפלגה. דווקא ניצחונו של פרס על רבין ברגע האחרון הביא לכך שהתבוסה תירשם על שמו.

אם קיווה מישהו מאנשי כי פרס יגלה את יכולתו לפחות כראש האופוזיציה, טעה טעות מרה. בתפקיד זה היה כישלון טוטאלי. סטאטיסט עלוב בהצגה של מנחם בגין, חסר מחשבה, חסר קו, חסר ייחוד, חסר ישראל.

בסוף תשל"ז עמד שימעון פרס במעורמו. מכל אישי המדינה, היה הוא הרחוק ביותר מתואר איש-השנה.

ידין: סופו של טלפלא

מאבק-האיתנים של רבין ופרס, שהעסיק את המדינה במשך תקופה כה ארוכה, נראה כדועבד מכוחו קומי. כי בעוד שהיה נדמה לשניים שהם לוחמים על עולם ומלואו, היתה זאת מילחמה בחלל ריק. **בצמרת המדינה נוצר ואקום.**

ככל שהתקרמה תשל"ז, גברה ההרגשה שאין הנהגה למדינה, שהממשלה אינה ממלאת את תפקידה, שהמכונה כולה נמצאת במצב של התפרקות. שכל הברגים מתרופפים. פרשיות-השחיתות הגדולות חשפו את ההסתאבות המוסרית. המאורעות המדיניים הוכיחו כי אין לממשלה פיתרון כלשהו לבעיות המכריעות. המשק נראה כעומד על סף התמוטטות. ההדלפות יצרו אווירה כללית של אי-אמון. סיכסוכי-העבודה, שתוארו בכלי-התיקשורת בהפרזה מיפי לצתנית, הגבירו את ההרגשה שהאנרכיה השתררה במדינה. **הטבע אינו סיבל ואקום, והוא הדין בפרי דיטיקה.**

כאשר חדרה גם ללב האזרח האדיש ביותר ההרגשה שנוצר חלל ריק בצמרת, היתה הכל מוכן לקראת מנהיג. **ההמונים וקוקים להרגשת-הביטחון הנובעת מן הידיעה שעניינם מסור בידי אבא טוב, כלי-כחל וכלי-ידע.**

סירוב זה נמנעה ממנו עזרתו של קארטר. ביגללו לא נתאפשר כינוס ועידת-זנבה. ביגללו לא היה מסוגל להביא לציבור את בשורת-השלום, שהיתה אמורה לספק לו את הדחיפה המכרעת לניצחון בבחירות. **יצחק רבין היה הגיבור הטראגי של תשל"ז, אך הוא לא היה איש-השנה שדה.**

פרס: בור כרה ויחכרה

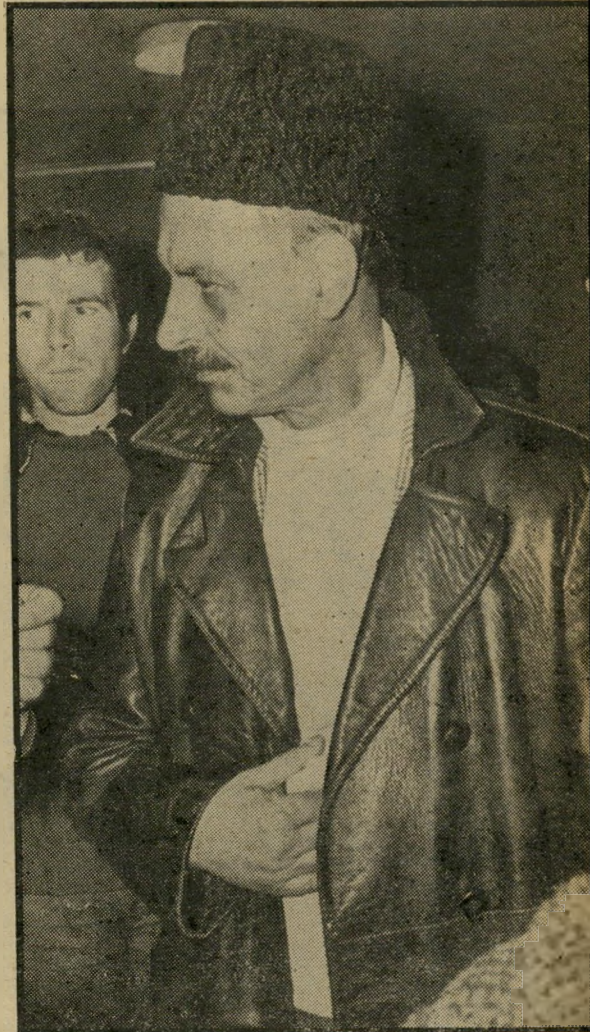
כאשר נפל רבין, היה נדמה לשעה קלה כי שימעון פרס יהיה איש-השנה של תשל"ז.

איש לא עבד קשה יותר כדי להגיע לסף ראשות-הממשלה מאשר שימעון פרס. לא היה אמצעי שבהל בו. **כל המחצית הראשונה של השנה עמדה בסמך מדיחמת-הגריקה הקטלנית, הפמיויה והעקשנית שניהל פרס נגד רבין. הוא המתין לו מאחרי כל פינה, ורבין השיב לו שינאה תהומית.**

ההדלפות שהדליף פרס מענייני הממשלה, גם הכמר סים ביותר, הרעילו את האווירה בצמרת. יצרו בציבור את ההרגשה החרטת שהממשלה אינה מסוגלת לתפקד. בימים עברו, כאשר כיהן כראש המישמר הפרטוריאני בחצרו של הודד בן-גוריון, הודבק לפרס הכינוי "שימעון פרסומת". בשל כישרונו הנדיר להחדיר את סוכניו למערך כות כל העיתונים, ולנצלם לשם פירסומו העצמי, בשנתיים האחרונות גילה פרס את הפוטנציאל הטמון בנושק ההדלפה. **היה זה פרס שהפך את כישלונו של רבין, בעת ביקורו בווישינגטון, למפלה נחרצת. באמ" צעות הדלפות בלתי-יפוסקות, הואר כישלון זה באור החזק ביותר.**

לפנייכן גבר רבין על פרס על חודם של קולות ספורים, אחרי מאבק דרמטי בוועידת מיפלגת-העבודה. היה נדמה כי אפסו תיקונותיו של פרס לזכות בראשות-הממשלה בהקדם. אדם אחר היה בוודאי אומר נראש. אולם כאשר לחצו פרס ורבין ידיים, בסיומו של אותו ערב, מבלי להביט איש בפני רעהו, היה ברור כי המאבק יימשך למחרת-היום.

ואכן, אחרי החלשת מעמדו של רבין בפגישתו עם קארטר, היתה דרושה רק מהלומה אחרונה אחת כדי להביא את פרס אל היעד. **המהלומה באה בצורת גילוי חשבוני-הבנק האמריקאי של הרבנים. רבים משוכנעים כי שימעון פרס הוא שהביא, במישרון או בעקיפין, לגילוי, וכך, ברגע האחרון ממש, עמד שימעון פרס**

פרובוסור פרס בשעת לידת מיפלגתו